

Del 1: Nasjonalregnskapet fortsetter

3. Forelesning ECON 1310

27.1.2009

Introduksjon: Litteraturreferanser

- Kjernepensum:
 - Forelesningsnotat 2 (H)
 - Kapittel 2 (B)
- Øvrig pensum
 - Statistisk Sentralbyrås hjemmesider:
<http://www.ssb.no/regnskap/>,
<http://www.ssb.no/emner/09/01/begreper/>
 - Erling Joar Fløttum:
Nasjonalregnskapet - Systemet og utformingen i Norge (Universitetsforlaget, 2006)

Oversikt Del 1

- Norsk økonomi (1. forelesning)
- Nasjonalregnskapet - formål og definisjon (2. forelesning)
- Beregning av samlet produksjon (BNP) (2. forelesning)
- Arbeidsmarkedet (2. forelesning)
- Utenriksregnskapet (2. forelesning)
- Inntekt og Sparing (2. forelesning, nesten alt)
- Prisindekser, utsettes til en senere forelesning
- Er BNP – et mål på velstand?

Inntekter og sparing for et land

Begrepsforklaring: Privat og offentlig sparing

- Offentlig sparing

- Offentlig sparing $S_{\text{off}} = T - C_{\text{off}}$

- Budsjettbalansen

- $B = T - G$, hvor $G = C_{\text{off}} + I_{\text{off}}$

Offentlig sparing uttrykt ved budsjettbalansen:

$$\begin{aligned} S_{\text{off}} &= B + C_{\text{off}} + I_{\text{off}} - C_{\text{off}} \\ &= B + I_{\text{off}} \end{aligned}$$

- Privat sparing

- $S_p = R - T - C$

- Samlet sparing for landet

- $S_t = S_{\text{off}} + S_p$

Forenkling

$$S_t = S_{\text{off}} + S_p$$

Dersom $R = Y$, dvs. vi ser bort fra kapital slit og at rente- og stønadsbalansen er null. Dette er en forenkling

$$S_t = T - C_{\text{off}} + Y - T - C = Y - C_{\text{off}} - C$$

Summen av real- og finansinvesteringer = samlet sparing

- Samlet sparing, er som nevnt gitt av netto realinvesteringer og netto finansinvesteringer $\rightarrow S_T = I + I_{\text{off}} + NX$
- Samlet sparing, er lik BNP minus privat og offentlig forbruk: $S_t = Y - C_{\text{off}} - C$

Sjekk at disse er like:

Sett inn $Y = C + I + I_{\text{off}} + C_{\text{off}} + NX$ fra generalbudsjettlikningen i det siste uttrykket \rightarrow

$$\begin{aligned} S_t &= C + I + I_{\text{off}} + C_{\text{off}} + NX - C_{\text{off}} - C \\ &= I + I_{\text{off}} + NX \end{aligned}$$

Generalbudsjettligningen og BNP

1) Generalbudsjettligningen:

$$Y + Q = C + I + G + X$$

Y-BNP, Q-import, C-konsum, I-bruttoinvestering, G-offentlig konsum, X-eksport

2) BNP:

$$Y = C + I + G + NX$$

hvor $NX = X - Q$

3) Generalbudsjettligningen med offentlig og privat sektor:

$$Y + Q = C + I + C_{\text{off}} + I_{\text{off}} + X$$

$G = C_{\text{off}} + I_{\text{off}}$, hvor C_{off} - offentlig konsum I_{off} - offentlig investering

Fra boks 13.1 i NOU 2000:1 (begynnelsen på boksen mangler)

tet (BNP). Verdsettingen av ulike typer produksjon i nasjonalregnskapet varierer betydelig. Produksjon av varer og tjenester som omsettes i markedet verdsettes til markedsverdien, dvs. til den prisen varene og tjenestene kan selges for. For hoveddelen av annen betalt virksomhet, inkludert offentlig forvaltning, settes verdien lik kostnadene ved produksjonen, mens ubetalt eller uregistrert virksomhet i liten grad tas med i BNP. Verdsettingen av ulike typer produksjon i nasjonalregnskapet påvirkes bl.a. av internasjonalt varebytte, og avspeiler i liten grad den samfunnsmessige betydningen av de ulike typer produksjon. Matproduksjon er f.eks. absolutt nødvendig for samfunnet. Likevel er mat relativt sett billigere enn før, og matproduksjon utgjør nå en liten del av BNP i den rike del av verden.

Bruttonasjonalproduktet har en rekke svakheter som mål på verdiskaping. Som nevnt over er det mye produksjon som ikke er med, og verdsettingen av ulike typer produksjon er problematisk. Bruttonasjonalproduktet har også betydelig svakheter knyttet til at miljømessige hensyn i liten grad tas med. For Norges del er dette særlig relevant i forhold til petroleumsvirksomheten, ved at det i beregningen av BNP ikke gjøres fradrag for den del av verdiskapingen som skyldes at en driver uttapping av en begrenset naturressurs.

Svakhetene ved BNP innebærer at en målsetting om høy verdiskaping, som utvalget har tatt utgangspunkt i med grunnlag i mandatet, ikke er det samme som en målsetting om høyest mulig BNP. Men til tross for svakhetene gir tall for BNP viktig informasjon om utviklingen i verdiskapingen i et land over tid, og ved sammenligninger av verdiskaping i ulike land. Derfor har tall for BNP ofte en fremtredende plass i beskrivelse og analyse av økonomiske forhold.